

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาอาการ อาการ
ข้างเคียง และระยะเวลาที่เกิดขึ้นภายหลังได้รับฮอร์โมนทดแทน ในสตรีวัยหมดประจำเดือน ที่มา
รับบริการคลินิกวัยหมดประจำเดือน โรงพยาบาลมหาสารคามนครเชียงใหม่ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการ
ศึกษาดังต่อไปนี้

ลักษณะของประชากร

ประชากรที่ทำการศึกษา เป็นประชากรเป้าหมายซึ่งเป็นสตรีวัยหมดประจำเดือน อายุ
ระหว่าง 45-59 ปี ที่ได้รับการบำบัดด้วยฮอร์โมนทดแทนไปแล้วอย่างน้อย 3 เดือน ยกเว้นสตรีที่มี
ความผิดปกติของระบบต่อมไร้ท่อ ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคไทรอยด์ และมารับบริการที่คลินิก
สตรีวัยหมดประจำเดือน โรงพยาบาลมหาสารคามนครเชียงใหม่ จำนวนประชากรที่ศึกษา ระหว่าง วันที่
21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2548 ถึง วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2548 จำนวน 120 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือแบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึก ซึ่งประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 การสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคลของประชากร ได้แก่ อายุ สถานภาพ
สมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ความเพียงพอต่อการใช้จ่าย จำนวนสมาชิกในครอบครัว การ
ได้รับความรู้ คำปรึกษาและการมารับการตรวจรักษา

ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์ และบันทึกข้อมูลทางการแพทย์

หมวด ก การสัมภาษณ์ และบันทึกประวัติประจำเดือน โรคประจำตัว
ประวัติการผ่าตัดทางนรีเวช เหตุผลที่ตัดสินใจเริ่มใช้ฮอร์โมนทดแทน ประวัติการใช้ฮอร์โม
นทดแทน และระยะเวลาการใช้ฮอร์โมนทดแทน

หมวด ข การบันทึกผลตรวจร่างกายและจากห้องปฏิบัติการก่อนและหลังการได้รับการบำบัดด้วยฮอร์โมนทดแทนซึ่งประกอบด้วยระยะเวลา น้ำหนัก ความดันโลหิต ผลการทำงานของตับ ระดับไขมันในเลือด ผลตรวจภายในและมะเร็งปากมดลูก ผลตรวจมะเร็งเต้านม และผลตรวจอื่นๆ

ส่วนที่ 3 การสัมภาษณ์อาการวัยหมดประจำเดือน ได้แก่ อาการวัยหมดประจำเดือนหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนเกี่ยวกับระบบสืบพันธุ์ และทางเดินปัสสาวะ ระบบประสาทอัตโนมัติ ผิวหนังและระบบกล้ามเนื้อ และทางด้านจิตใจอารมณ์

ส่วนที่ 4 การสัมภาษณ์อาการข้างเคียง หลังได้รับฮอร์โมนทดแทน ได้แก่ อาการคลื่นไส้ อาการเจ็บคัดเต้านม อาการง่วงซึม มีสิวหรือผิวมัน ภาวะมีขนคด ประจำเดือนออกกะปริบกะปรอย น้ำหนักเพิ่ม อาการปวดท้องน้อย อาการบวมตามตัว อารมณ์ทางเพศมากขึ้น และอาการอื่นๆที่เกิดขึ้น

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาหรือโครงสร้าง (content validity) ของแบบสัมภาษณ์และแบบบันทึกที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเองโดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบ คืออาจารย์ที่เป็นแพทย์ในการดูแลรักษาสตรีวัยหมดประจำเดือน ประจำคลินิกวัยหมดประจำเดือน ภาควิชาสูติศาสตร์ และ นรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2 ท่าน และพยาบาลชำนาญการ ประจำคลินิกวัยหมดประจำเดือน ภาควิชาสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 1 ท่าน แล้วนำไปวิเคราะห์ และคำนวณค่าดัชนีความตรงของเนื้อหา (content validity index) เท่ากับ 0.94 แล้วนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมด้านความเหมาะสมกับสภาพของข้อมูล และความถูกต้องตามเนื้อหาตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) มีดังนี้

ผู้ศึกษาได้นำแบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปหาความเชื่อมั่น โดยทดลองใช้กับสตรีวัยหมดประจำเดือนที่มารับบริการคลินิกวัยหมดประจำเดือน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรที่จะศึกษาจำนวน 30 ราย โดยไม่นำมาเป็นกลุ่มประชากรที่ศึกษา จากนั้นนำผลที่ได้ในส่วน of อาการวัยหมดประจำเดือน และอาการข้างเคียงหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาช (Cronbach's alpha-coefficient) (ประคองกรรณสูต, 2542 หน้า 45-46) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

2.1 ความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์รวมทั้งหมด เท่ากับ 0.77

2.2 ความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ข้อมูลอาการของวัยหมดประจำเดือน เท่ากับ 0.79

2.3 ความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ข้อมูลอาการข้างเคียง เท่ากับ 0.75

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มประชากร โดยการทำหนังสือขออนุญาตคณะกรรมการจริยธรรมของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และการทำหนังสือแสดงการยินยอมเข้าร่วมการศึกษาของกลุ่มประชากร การเก็บรักษาความลับของข้อมูล และเมื่อประชากรที่จะศึกษาไม่ยินยอมก็สามารถทำได้ตลอดเวลาโดยไม่เสียผลประโยชน์ใดๆ

2. ผู้ศึกษานำหนังสือแนะนำตัวจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อติดต่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูล

3. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ และแพทย์ประจำคลินิกสตรีวัยหมดประจำเดือน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และขอความร่วมมือ

4. รวบรวมข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปในแบบประวัติประจำคลินิกสตรีวัยหมดประจำเดือน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

5. คัดเลือกกลุ่มประชากรเป้าหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด

6. อธิบายให้ประชากรที่จะศึกษาเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขอความร่วมมือ และขออนุญาต ต่อจากนั้นให้ลงนามในแบบฟอร์มแสดงการยินยอม และเริ่มรวบรวมข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์

7. นำแบบสัมภาษณ์ที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมด วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป วิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลประวัติเกี่ยวกับประจำเดือนก่อนการใช้ฮอร์โมนทดแทน ผลการตรวจร่างกาย และจากห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลอาการของวัยหมดประจำเดือน หลังได้รับฮอร์โมนทดแทน วิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลอาการข้างเคียง หลังได้รับฮอร์โมนทดแทน วิเคราะห์รายข้อโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ การวิเคราะห์อาการข้างเคียง หลังได้รับฮอร์โมนทดแทนโดยรวม โดยการให้คะแนนดังนี้

ไม่มีอาการ	เท่ากับ	0	คะแนน
มีอาการเล็กน้อย	เท่ากับ	1	คะแนน
มีอาการปานกลาง	เท่ากับ	2	คะแนน
มีอาการมาก	เท่ากับ	3	คะแนน

หลังจากนั้นนำคะแนนที่ได้ของประชากรแต่ละคนมาหาค่าเฉลี่ย แล้วจัดระดับอาการข้างเคียงหลังได้รับฮอร์โมนทดแทนโดยรวม ตามคะแนนค่าเฉลี่ยซึ่งจัดแบ่งระดับคะแนนเป็น 4 กลุ่มดังนี้

ไม่มีอาการ	เท่ากับ	0.00 - 0.49	คะแนน
มีอาการเล็กน้อย	เท่ากับ	0.50 - 1.49	คะแนน
มีอาการปานกลาง	เท่ากับ	1.50 - 2.49	คะแนน
มีอาการมาก	เท่ากับ	2.50 - 3.00	คะแนน